

11. SINIF FELSEFE DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 1 · Kitapçık B · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. FEL.11.1.1 · Çevre ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Ömer'in görüşünü canlı merkezci etikle eşleştirir.	3
a)	Zeynep'in görüşünü çevre merkezci etikle eşleştirir.	3
b)	Ahlaki değer in canlının acı hissedebilmesine (canlı olmasına) dayandırıldığını açıklar.	9

a) Örnek cevap: Ömer: canlı merkezci · Zeynep: çevre merkezci

b) Örnek cevap: Ömer'e göre hayvanlar da acıyı hissettiği için ahlaki değere sahiptir; değer, canlının hissedebilmesine ve yaşamına dayanır.

Sık hatalar: Ömer'in görüşünü insan merkezci saymak; Zeynep'in bütüncül bakışını gözden kaçırmak

2. FEL.11.1.1 · Çevre ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	II ve III'ü felsefi soru olarak belirler.	6
b)	I ve IV'ün ölçüm ve gözlemlerle cevaplanabildiğini belirtir.	3
b)	II ve III'ün değer ve sorumluluk gibi kavramları sorguladığını, ölçümle kesin cevabı bulunamadığını açıklar.	6

a) Örnek cevap: II ve III.

b) Örnek cevap: I ve IV ölçüm ve sayımla cevaplanabilir. II ve III ise 'değer' ve 'sorumluluk' kavramlarını sorgular; deneyle kesin cevabı bulunamaz, akıl yürütme ve tartışma gerektirir.

Sık hatalar: Çevre konusu olduğu için bütün soruları felsefi saymak; Ayırt edici özelliği açıklamadan soruları tekrar etmek

3. FEL.11.1.2 · Çevre sorunlarıyla ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Çatışan iki değeri belirler (ekonomik kalkınma/insanların refahı ile doğanın ve kültürel mirasın korunması vb.).	6
b)	Açık bir tutum belirtir ve dayandığı çevre etiği yaklaşımını adlandırır.	3
b)	Tutumunu karttaki sonuçlardan yararlanarak tutarlı biçimde gerekçelendirir.	6

a) Örnek cevap: İnsanların refahı ve ekonomik kalkınma ile doğanın (endemik çiçek türü, çınarlar) ve köyün korunması.

b) Örnek cevap: Barajın yapılmamasından yanayım. Çevre merkezci yaklaşıma göre yalnızca bu vadiye yaşayan çiçek türü ve vadi ekosistemi kendi başına değerlidir; bir tür yok olursa geri getirilemez. Elektrik başka kaynaklardan sağlanabilir, ama kaybolan tür ve köy yerine konamaz.

Sık hatalar: Yaklaşım adı verip gerekçede o yaklaşımın ölçütünü kullanmamak; Değerler yerine sonuçları sıralamak

4. FEL.11.1.2 · Çevre sorunlarıyla ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Görüşün, insan sağlığını tehdit eden canlılar söz konusu olduğunda kabul edilmesi zor sonuçlar doğurduğunu açıklar.	7
b)	Görüşü koruyan tutarlı bir yanıt yazar (meşru müdafaa, en az zarar ilkesi, ayırım gözetmeden yok etmeme vb.).	7
c)	Tartışmayla ilgili açık ve gerekçeli bir tutum yazar.	6

a) Örnek cevap: Eşit hak varsa insanların sıtmadan korunmak için sivrisinekleri öldürmesi de haksız sayılmalıdır; bu, pek çok kişinin kabul edemeyeceği bir sonuçtur ve görüşü zorlar.

b) Örnek cevap: Burak, eşit değer taşıyan canlılar arasında da kendini korumanın meşru olduğunu söyleyebilir: İnsan yalnızca sağlığını korumak için ve en az zararı verecek biçimde müdahale etmeli, sivrisinekleri gereksiz yere yok etmemelidir.

c) Örnek cevap: Bütün canlıların değerli olduğunu kabul ediyorum, ama değer her durumda eşit olduğunu düşünmüyorum. İnsan yaşamını tehdit eden bir durumda korunmak meşrudur; ancak bu, doğaya sınırsız müdahale hakkı vermez.

Sık hatalar: Karşı örneği tekrar edip görüşe yarattığı güçlüğü açıklamamak; b) maddesinde Burak'ın görüşünü bırakan bir yanıt yazmak

5. FEL.11.2.1 · Teknoloji ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Güvenlik (mahremiyet) sorununu belirtir.	6
b)	Çatışan değerleri (konfor/kolaylık ile mahremiyet/özel yaşam) belirler.	3
b)	Öncelik verdiği değeri tutarlı bir gerekçeyle savunur.	6

a) Örnek cevap: Güvenlik sorunları: kişisel verilerin ve özel yaşamın korunması (mahremiyet).

b) Örnek cevap: Kolaylık ile mahremiyet çatışıyor. Mahremiyete öncelik veririm; çünkü evde konuşulanların izinsiz kaydedilmesi kişinin özgürlüğünü ve güvenliğini tehlikeye atar. Kolaylık için bu kadar büyük bir bedel ödenmemelidir.

Sık hatalar: Problemi 'teknoloji bağımlılığı' diye adlandırmak; Değerleri belirtip öncelik gerekçesi yazmamak

6. FEL.11.2.1 · Teknoloji ile ilgili felsefi soru ve problemleri anlayabilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Elif'in teknolojiyi değer bakımından yansız (nötr) bir araç olarak gördüğünü açıklar.	7
b)	Teknolojinin yalnızca kullanılan bir araç olmadığını, alışkanlıkları ve değerleri dönüştürdüğünü uygun bir örnekle gösterir.	7
b)	Görüşü bütünüyle reddetmeden ya da kabul etmeden tutarlı bir değerlendirme yapar.	6

a) Örnek cevap: Elif'e göre teknolojinin kendisi iyi ya da kötü değildir; ahlaki değer onu nasıl kullandığımıza bağlıdır.

b) Örnek cevap: Bu görüş eksiktir. Akıllı telefon yalnızca kullandığımız bir araç değildir; dikkatimizi bölüp sürekli bildirime bakma alışkanlığı kazandırmış, yüz yüze sohbeti azaltmıştır. Telefonu iyi niyetle kullansak bile yaşam biçimimiz değişmiştir. Kullanım önemlidir ama teknoloji de insanı dönüştürür.

Sık hatalar: Elif'in görüşünü tekrar edip açıklamamak; Örnek verip görüşle ilişkilendirmemek